

«Ταπεινοί και καταφρονημένοι» (Ἐθνικό),
«Ἐγκλημα και τιμωρία» (Κοτοπούλη) τοῦ
ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΒΣΚΗ.—«Πέροβι» τοῦ ΑΙΣΧΥΛΟΥ
και «Κύκλωπας» τοῦ ΕΥΡΙΠΙΔΗ (Ἐθνικό).

Τὸ Ἐθνικὸ Θέατρο μᾶς παρουσίασε αὐτὴ τὴ
φορὰ στὸ δραματολόγιό του ἓνα—ποῦ νὰ τὸ φαν-
ταζόταν ὁ δύστιχος!—μυθιστόρημα τοῦ Ντοστο-
γιέβσκη διασκευασμένο γιὰ θέατρο ἀπὸ τὸν κ.
Αἰμ. Βεάκη. Καὶ ἀσφαλῶς δὲ θὰ μπορούσε νὰ τὸ
φантаστεῖ ὁ Ντοστογιέβσκη, ποῦ δὲν εἶχε καμμιά
σχέση μὲ τὴ θεατρικὴ φόρμα γιατί ποτέ του δὲ δο-
κίμασε νὰ θεατροποιήσει κανένα ἀπὸ τὰ τόσα
ἔργα του, πῶς θ'ἄρχονταν μὰ μέρα ποῦ θὰ ψά-
ρευε ὁ λεγόμενος διασκευαστὴς μέσα ἀπ' τὸ κο-
σμογονικὸ καζάνι τῆς δημιουργίας του ἓνα - δυὸ
τύπους και ἓνα - δυὸ ἐπεισοδειάκια και θ'ἄλεγε
στὸ κοινό: Αὐτὸ ἐδῶ ποῦ βλέπετε εἶναι τὸ «Ἐγ-
κλημα και τιμωρία» ἢ τὸ «Ταπεινοί και καταφρο-
νημένοι» τοῦ Φροντὸρ Ντοστογιέβσκη!...

Ἐ!... δὲν εἶναι διόλου Ντοστογιέβσκη, και
δὲν εἶναι γιατί ἡ δράση, τὸ πολύτιμο αὐτὸ στοι-
χεῖο γιὰ τὸ θέατρο, τὸ ἐπεισόδιο δηλαδή και ἡ
δραματικὴ σύγκρουση δὲν ὑπάρχουνε σχεδὸν στὰ
ἔργα τοῦ Ντοστογιέβσκη και ἂν ὑπάρχουν, ἢ ἐκδή-
λωσή τους—αὐτὸ ποῦ ἐνδιαφέρει τὸ διασκευαστὴ—
εἶναι, μέσα ἀπὸ τὴν τρομαχτικὴ ἐνόραση και τὸν
ἐφιαλτικὸν ὀραματισμὸ τῶν ψυχολογικῶν ἐλατη-
ρίων τους, ὀλωσδιόλου δευτερεύουσα και ἀσήμαν-
τῆ. Ὁ διασκευαστὴς ὅμως μ' αὐτὴν πρέπει νὰ
καταπιαστεῖ κ' ἔτσι μιὰ ὀλάκερη κοσμογονία δὲν
εἶναι γιὰ τὸ θέατρο τίποτ' ἄλλο παρά τὰ πῆγαιν'
ἔλα μισοπάλαβων ἀνθρώπων ἀφοῦ κάθε πράξη
τους ποῦ παίρνει γιὰ νὰ ἐκδηλωθεῖ πενήντα ὡς
ἑκατὸ σελίδες προπαρασκευαστικῆς ἀνάλυσης στὸ
μυθιστόρημα γίνεται στὸ λεπτὸ και μοιάζει χωρὶς
τὴν ἀτμόσφαιρα και χωρὶς τὰ ἐλατήριά της ξεκάρ-
φωτη και ἀνεξήγητη, ὅλο δὲ τὸ ἔργο τοῦ Ντοστο-
γιέβσκη μὲ κανένα ἀπὸ τὰ περιπετειώδη ἐκεῖνα
και γελοῖα μυθιστορήματα μὲ κλάμματα, χῆρες,
ὀρφανά και ἀγγελόμορφους σωτήρες τοῦ Ζεβακό
ἢ τοῦ Πονσὸν ντὲ Τεράιγ. Ὁ κ. Βεάκης γιὰ τὴ
διασκευὴ του ἔπεσε στὸ πιὸ ἀκατάλληλο ἀπ' ὅλα.
Οἱ «Ταπεινοί και καταφρονημένοι» δὲν παρουσιάζ-
ουν οὔτε καν τὴν ἐξωτερικὴν δράση τῶν ἄλλων,

και τὸ μόνο ποῦ κατώρθωσε εἶναι νὰ διασώσει
κάπως σκέτα - σκέτα τὴν κεντρικὴ γραμμὴ τοῦ
ἔργου. Ἐκανε δηλαδή μιὰν ἀνατομία και μᾶς
φανερώσε ἀπ' τὸ καζάνι ποῦ κοχλάζουν τόσες
κοσμογονικὲς δυνάμεις τὴ ...σκάρατου. Τίποτε ἄλλο.
Τὸ παίξιμο ὅμως ὅλων γενικὰ τῶν ἠθο-
ποιῶν ἀποζημίωσε τοὺς θεατὲς. Καὶ ἡ σκηνοθε-
σία τοὺς κατάπληξε γιατί τοὺς φανερώσε μιὰ Πε-
τρούπολη μὲ σπίτια χωρὶς ... σκεπές. Ὁ σκηνο-
θέτης βέβαια δὲν ἔχει ἰδέα τί θὰ πεῖ 10 και 30
ὑπὸ τὸ μηδέν, ὅσα δηλαδή τοῦ χρειάζονται γιὰ τὴ
βαθμολογία του.

Στὸ θέατρο Κοτοπούλη δόθηκε ἓνα ἄλλο μυ-
θιστόρημα τοῦ Ντοστογιέβσκη, τὸ «Ἐγκλημα και

τιμωρία» διασκευασμένο αυτό από το Γάλλο Μπατύ. Όσα προηγουμένως είπαμε γενικά για την ιεροσουλιά που αποτελεί ή διασκευή των έργων του Ντοστογιέφσκη ισχύουν και γι' αυτόν. Με τη διαφορά ότι ο Γάλλος διασκευαστής διάλεξε το πιο κατάλληλο από τα μυθιστορήματα του Ντοστογιέφσκη για τη σκηνική δράση, κ' έτσι κατόρθωσε να συγκρατήσει το ενδιαφέρον του κοινού που μαζί με το καλό παίξιμο της Κας Κοτοπούλη και των άλλων, παρακολούθησε τα δυο - τρία δραματικά επεισόδια που ψάρεψε ο διασκευαστής από το χιλιοσέλιδο μυθιστόρημα του Ντοστογιέφσκη.

Δε μπορούσε φυσικά να λείπει από το δραματολόγιο του «Εθνικού» και ή αρχαία ελληνική τραγωδία. Παρέλαβε λοιπόν ο σκηνοθέτης τους «Πέρσες» του Αισχύλου και τον «Κύκλωπα» του Εύριπίδη κ' έκανε ... ό,τι κάνουν και στη Γερμανία. Έπειδή δέν έχουν εκεί τα αρχαία θέατρα που είναι ειδικά κατασκευασμένα για την αρχαία τραγωδία, αποφάσισαν οι Γερμανοί να παίζουν την ελληνική τραγωδία στα κλειστά θέατρα κ' έτσι βγήκε το πιο μπαστάρδικο θεατρικό κατασκευάσμα που είδε ίσαμε σήμερα ο κόσμος : τους θεούς και τους ήρωες της αρχαίας Ελλάδας που γεννήθηκαν και παίχθηκαν στον πλημμυρισμένο από φως στίβο του αρχαίου θεάτρου, μέσα στο κασσόνι της σύγχρονης σκηνής. Ο κ. Φ. Πολίτης για να δώσει τους «Πέρσες» σάρωσε μια τριόροφη μετόπη και στύλωσε το χορό και τους πρωταγωνιστές ασάλευτους για να θυμίζουνε τάχα περσικό ανάγλυφο. Το κατασκευάσμα δέν ήταν απολύτως ακαλαίσθητο, αλλά συνέβαινε το εξής : Μόλις κανένας από τους ανάγλυφους αυτούς ... ξυνόταν ή στραβομιλούσε στην απαγγελία του, όλο το ένσαρκο αυτό οικοδόμημα έμοιαζε με παράξενο καραγκιόζη και ή δημιουργημένη καλή έντύπωση πήγαινε περίπατο. Όταν στην κορυφή φανερώθηκε σαν φάντασμα του Δαρείου ο κ. Ροζάν και το οικοδόμημα έσεισθη με μια φωνή έντάφια, λίγο έλειψε ή τραγωδία του Αισχύλου να προκαλέσει τη θυμηδία του κοινού.

Τό ίδιο συνέβηκε και με τον «Κύκλωπα» του Εύριπίδη, που σώθηκε μόνο χάρις στο καλό παίξιμο του κ. Βεάκη και του κ. Εύθυμιου. Στους «Πέρσες» οι ήθοιοιό Κα Παξινού, Μινωτής, Αύλωνίτης και Καρούσος βάσταξαν τό σκηνοθέτημα ως τό τέλος με σοβαρότητα, δε μπορούμε όμως να πούμε τό ίδιο και για τους κ. κ. Ν. Ροζάν και Γληνό.

Η μουσική υπόκροφη των κ. κ. Ευαγγελάτου και Σκουλούδη καλή, αλλά άχρείαστη για την ελληνική τραγωδία όπως και ή παράστασή της στο Έθνικό Θέατρο.

Τό μόνο που δικαιολογούσε κάπως όλην αυτή την παρωδία των «Περσών» και του «Κύκλωπα» ήταν οι άρτιες μεταφράσεις του κειμένου από τους κ. κ. Γρυπάρη και Πάλλη.

Γ. ΟΡΕΙΝΟΣ